

● ZA NAMI JE PET MESECEV POSLOVANJA V ZAOSTRENH RAZMERAH

PREMALO DOGOVARJANJA IN POVEZOVANJA

Prevečkrat se dogaja, da drug drugemu postavljamo previsoke cene, da se pri izvrševanju dogovorjenega ne držimo rokov in kvalitete dela, pojavljajo se prevelike bojazni in sumničenja, da kdo ne bi na račun drugega preveč zaslužil

Leto 1983 smo pričakali z mešanimi občutki. Bali smo se ga, bilo je negotovo, polno neznank. Moram reči, da precej upravičeno.

Zaostrena gospodarska in politična situacija v svetu, energetska pa tudi gospodarska kriza, problemi mednarodnega denarnega sistema in tako naprej — vse to in še kaj ima prav gotovo tudi vpliv na naš gospodarski in politični položaj, saj nastajajo odstopanja od načrtovanih gospodarskih gibanj, situacija v gospodarstvu pa se veliko bolj zaostre kot smo pričakovali.

Toda svetovne razmere takšne ali drugačne, pa v ničemer ne morejo upravičiti tiste naše subjektivne slabosti, ki nas bodo, če jih ne bomo odpravljali ob taki situaciji še bolj odrinile od možnosti, da bi sedanjim razmeram primerno, vendarle dosegli razvoj, pa čeprav počasnejši kot smo načrtovali. Dejstvo je, da se čedalje bolj zavedamo, da je v največji meri od nas samih odvisno, če se bomo in koliko se bomo v bodoče razvijali.

Sedaj, ko je za nami pet mesecev poslovanja v gospodarsko in politično zaostrenih razmerah, že lahko vidimo značilnosti in pogoje, ki nas spremljajo v našem vsakdanjem poslovnem in privatnem življenju in nas bodo spremljale tudi v bodoče. Te značilnosti so bile v bistvu že napovedane in pričakovane, samo vedeli nismo s kakšno ostrino in težo bodo vplivale na naše življenje. Naj jih nekaj naštejemo:

- slabšanje plačilne sposobnosti — likvidnost
- močna rast stroškov v poslovanju, tako materialnih kot tudi režijskih
- čedalje težja oskrba proizvodnje z repromateriali, surovinami in rezervnimi deli — tako domačih kot tujih dobaviteljev
- nujnost povečevanja izvoza, predvsem na konvertibilna tržišča
- čedalje težje pridobivanje novih naročil

(NADALJEVANJE NA NASLEDNJI STRANI)

● ZA NAMI JE PET MESECEV POSLOVANJA V ZAOSTRENH RAZMERAH

PREMALO DOGOVARJANJA IN POVEZOVANJA

Kot delavci in samoupravljalci, ki želijo dobro gospodarjenje, smo dolžni zahtevati v svojih delavnih sredinah odgovore, kateri so tisti interesi, ki nam preprečuje boljše sodelovanje, jih odstraniti in ustvariti takšne pogoje, ki nam bodo zagotavljali enotnejši skupni nastop na trgu

(NADALJEVANJE S PREJŠNJE STRANI)

— čedalje večje zahteve naših kupcev po boljši kakovosti naših izdelkov in uslug, ne da bi pri tem lahko zviševali svoje cene
— čedalje večje zaostajanje realnih OD za rastjo življenjskih stroškov

Vse to in še marsikaj drugega bi lahko naštel. Vse to smo obravnavali na naših sestankih samoupravnih organov in družbeno političnih

● KADROVSKE NOVICE

PET IMENOVANJ

Delavski svet DO »HOJA« je na 5. redni seji dne 23. 5. 1983 ponovno imenoval ing. Damjana Vidoviča za generalnega direktorja DO »HOJA«.

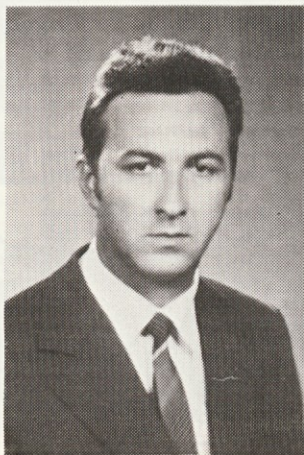

Damjan Vidovič

Delavski svet delovne skupnosti skupnih služb je na 15. redni seji dne 8. 3. 1983 imenoval ing. Martina Weissseisen za direktorja splošno-kadrovskega sektorja.

Delavski svet tozid Tesarstvo je dne 22. 3. 1983 ponovno imenoval Ivana Kurenta za direktorja TOZD Tesarstvo.

Delavski svet delovne skupnosti skupnih služb je na 17. redni seji dne 19. 4. 1983 ponovno imenoval dipl. ing. Janeza Slabe za direktorja komercialnega sektorja in oec. Magdo Hadalin za di-

Martin Weissseisen

rektorja finančno-računskega sektorja.

Vsem imenovanim direktorjem želimo veliko uspeha pri opravljanju prevzetih obveznosti.

Janez Slabe

organizacij in poleg tega jih vsak dan slišimo po TV in radiju ter bremo v dnevnem časopisju, zato jih tudi ne bi razčlenjeval. Vendar mislim, da ni nobena škoda, če to omenjam še enkrat. To pa predvsem zaradi tega, ker se kljub vsemu naštetemu nekateri obnašajo tako, kot da se ne bi nič dogajalo in kot da se njih vse to nič ne tiče. Živijo in želijo živeti še naprej lagodno in na račun drugih.

Posledica vsega naštetega so tudi naši rezultati tromeščnega poslovanja, katerega je več kot polovica TO zaključilo z izgubo. Res je da izgube niso velike in da je te rezultate mogoče popraviti. Vendar so resno opozorilo, da so brezskrbni časi minili, da so postali praktično zgodovina in da nam bodočnost prinaša veliko več problemov in skrbi, kot smo jih bili navajeni do sedaj. Pri tem pa mora biti prisotno spoznanje, da nam samo boljše delo in njegovi rezultati, lahko zagotavljajo večjo socialno varnost, obstoj in zadovoljivi razvoj.

Prepričan sem, da se večina nas že zaveda, da sedanje gospodarske težave niso kratkoročnega značaja, ampak dolgotrajnega. Trajale bodo več let in bodo od nas zahtevale večjega odrekanja kot smo jih bili navajeni do sedaj, zahtevale bodo več naših naporov. Tudi o tem smo se že večkrat pogovarjali in sprejemali razne sklepe, ki naj bi izboljševali rezultate poslovanja. Teh sklepov pa ne izvajamo dosledno. Menim, da nam trenutno ni potrebno sprejeti nobenega novega sklepa več, temveč samo sprovesti tiste, ki so ostali neizvršeni. Ko bomo dosegli to, potem sem prepričan, da nam je v prihodnosti zagotovljena socialna varnost in tudi naš nadaljnji razvoj.

Ob tej priliki pa bi se dotaknil enega področja delovanja, za katerega sem prepričan, da je za naš nadaljnji razvoj velikega pomena, pa predvsem zaradi subjektivnih ovir nikakor ne more zaživeti. To je slabo medsebojno sodelovanje in povezovanje posameznih TO v okviru DO. Temu botruje dejstvo, da se ne znamo ali pa tudi nečemo dogovoriti za skupno in enotno akcijo. To se nam dogaja na področju oskrbe z žaganim lesom, nujenju raznih uslug ali delitve dela pri skupnem izvajanju nekega delovnega naloga. Pri dogovarjanju in povezovanju se nam prevečkrat dogaja, da drug drugemu postavljamo previsoke cene, da se pri izvrševanju dogovorjenega ne držimo rokov in kvalitete dela, pojavljajo se prevelike bojazni in sumničenja, da kdo ne bi na račun drugega preveč zaslužil. Vse to nam močno kvari našo enotnost in notranjo moč pri skupnem nastopanju navzven. Tako naše obnašanje ima zato tudi take posledice, da raje iščemo partnerje zunaj DO s katerimi smo se v stanju kvalitetnejše dogovoriti.

Tako naše obnašanje preveč močno vpliva na rezultate našega poslovanja, da bi ga lahko v taki meri tolerirali tudi v bodoče. Zato smo dolžni kot delavci in samoupravljalci v smislu dobrega gospodarjenja zahtevati v svojih delovnih sredinah odgovore, kateri so tisti interesi, ki nam preprečujejo boljše sodelovanje, jih odstraniti in si ustvariti take pogoje, ki nam bodo zagotavljali enotnejši skupni nastop na trgu.

Seveda pa moramo biti pri ocenjevanju preprek in problemov, kot tudi pri ocenjevanju doseženih uspehov in rezultatov realni in enotni, kajti vsakdanje življenje je dokazalo, da se ne ustrašimo tudi najtežjih in najzahtevnejših nalog, če smo imeli pred seboj enotne poglede in jasne cilje.

Damjan Vidovič

Ugleda ne vračajo protesti, temveč plačani dolgovi

Kot član zveznega izvršnega sveta sem dolžan govoriti zelo konkretno in opozoriti na ravnanje ter odgovornost posameznih bank. Pripravljen sem nositi vse posledice, če tisto, kar sem povedal, ni res. Tako je moje stališče del boja naše države za resnično finančno disciplino pri izpolnjevanju obveznosti do tujine,« je dejal član ZIS Janko Smole.

● TOVARNA JE NOVA IN SE SREČUJE Z VSEMI ZAČETNIMI TEŽAVAMI

UVAJANJE PROIZVODNJE V HOBLESU

Na podlagi dosedanjih izkušenj lahko ugotovimo, da je strokovni kader dokaj dobro obvladal vodenje dokumentacije v pripravi dela, da pa bo potrebno še precej napora pri obvladovanju proizvodnje

Delavcem HOJE je več ali manj znano, da smo ustanovili mešano podjetje Hobles za proizvodnjo stavbeno mizarskih izdelkov. Proizvodnja je pričela poiskovati obratovati marca 1983.

Tovarna je nova in se srečuje z vsemi začetnimi težavami. Zaradi hitrejšega aktiviranja investicije je bilo določeno, da bodo predstavniki DO »HOJA« nudili Hoblesu strokovno pomoč pri praktičnem uvajanju tehničnega kadra za pripravo dela in vodenje proizvodnje. Tako je bil določen za uvajanje v neposredni proizvodnji Stane Lemut in za področje tehnološke in operativne priprave dela Franc Kolenc.

Uvajanje v pripravi dela je trajalo od polovice decembra 1982 do aprila 1983. V proizvodnji smo pričeli z uvajanjem nekoliko kasneje in občasno še traja. Pri površinski obdelavi je trajalo uvajanje 14 dni.

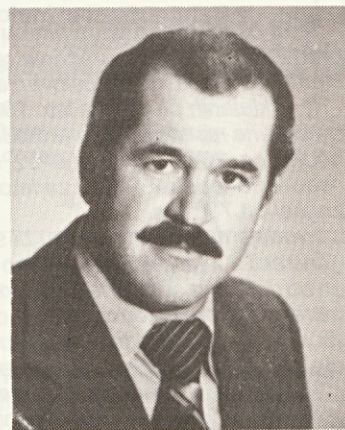
Specifična zvrst proizvodnje in zahtevnost italijanskega trga oziroma individualnih naročnikov je narekovala svojstven pristop delovanja in organiziranja.

Z uvajanjem delavcem v neposredni proizvodnji smo pravzaprav pričeli po zagonu Hema-gove strojne linije. Po osvojitvi tehnologije in izdelavi nastavitvenih programov smo pričeli z izdelavo oken poizkusnega naloge. Uvajali smo pretežno nevalificirano delovno silo, ki se je prvič srečevala s tovrstno proizvodno problematiko. Problem je bil v tem, ker med razpoložljivim kadrom še ni bilo ustreznega

delavca, ki bi lahko prevzel vodenje proizvodnje, medtem ko se je za pripravo dela uspešno usposobil Roberto Coren.

Tako na podlagi dosedanjih izkušenj lahko ugotovimo, da je strokovni kader dokaj dobro obvladal vodenje dokumentacije v pripravi dela, da pa bo potrebno še precej napora pri obvladovanju proizvodnje.

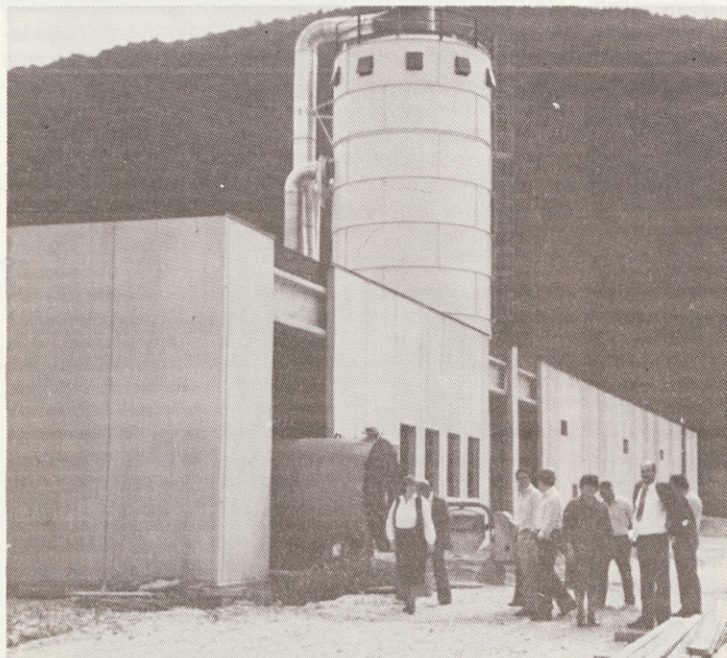
Sodelovanje z zaposlenimi v Hoblesu je bilo na primerni ravni in v smislu strokovnega dopolnjevanja. Naj strnem ta sestavek z željo, s katero

Franc Kolenc

vsem sodelavcem Hoblesa želim kar največ uspeha pri njihovem nadaljnjem delu.

Franc Kolenc

Obisk predstavnikov Hoje med gradnjo tovarne Hobles v Italiji

Prenašanje nekega konkretnega modela v okolje, ki se v mnogih pogledih razlikuje od našega, se je kmalu izkazala za nesprejemljivo. Logična posledica je bila, da se je najboljše vsebinsko in organizacijsko opreti na obdelavo konkretnih delovnih nalogov. Pri takem pristopu koncipiranje potrebne tehnične dokumentacije ni več povzročalo težav. Načrtovani sistem delovanja z uporabo celotne tehnične dokumentacije smo preizkusili na treh delovnih nalogih.

Naknadno smo opravili le še manjše korekture in modifikacije.

hojal
predelava lesa
ljubljana
langusova 8

● GOSPODARSKI PLAN ZA LETO 1983

SPREJETA DELITEV CELOTNEGA PRIHODKA

Osnutek gospodarskega plana za leto 1983 je bil narejen že v decembru 1982. Ker je bil družbeni dogovor o delitvi dohodka uradno potrjen šele 29. 1. 1983 v Uradnem listu SRS — št. 3, smo morali usklajevati osebne dohodke in ostale določene stroške (potni stroški doma in v tujini, kilometrina stroški reprezentance, avtorski honorarji, pogodbe o delu, ter stroške reklame in propagande) s sprejetim družbenim dogovorom. Delavci DO »HOJE« so na Zborih sprejeli naslednjo delitev celotnega prihodka:

DELITEV CELOTNEGA PRIHODKA DO »HOJA« plan 1983 (v 000 din)

		Struktura stroš. v CP %
CELOTNI PRIHODEK	1.159.500	100.0
izvoz konvertibila	114.350	9.9
izvoz kliring	25.000	2.1
domači trg	1.020.150	88.0
PORABLJENA SREDSTVA	757.155	65.3
materialni stroški	703.776	60.7
amortizacija	53.379	4.6
DOHODEK	402.345	34.7
za DSSS	54.500	4.7
za UNILES	500	—
za obresti	44.390	3.9
za samoupr. dogov. obvezn.	65.880	5.7
SKUPAJ OBVEZNOSTI	165.270	14.3
ČISTI DOHODEK	237.075	20.4
za OD	190.000	16.3
za stanov. izgrad.	8.090	0.7
ZA SKLADE SKUPAJ	38.985	3.4

Anton Majcen

● PLAN SOZD UNILES ZA LETO 1983

PORAST KONVERTIBILNEGA IZVOZA

Prodaja na domačem trgu bi se po predvidevanjih združenih organizacij v letu 1983 povprečno vrednostno povečala za 19 odstotkov, kar pa bo možno realizirati le z boljšim poslovanjem ob širši ponudbi, ki bo ustrezala vsem kategorijam kupcev – Nadaljevanje že začelih investicij ob upoštevanju splošnih družbenih kriterijev, zlasti pa izvozno usmerjenost in neto devizne efekte – Predvidena sovlaganja v manj razvitih republikah in pokrajinah

Med osnovnimi nalogami je v planu razvoja SOZD za leto 1983 predvideno 2 %-no povečanje obsega proizvodnje ob 1 %-nem racionalnem porastu zaposlovanja.

Iz usklajenih planov za leto 1983 združenih organizacij izhaja, da bo skupna rast celotnega prihodka SOZD v letu 1983 21 %, rast dohodka pa 20 % v primerjavi z realizacijo v letu 1982. Povprečni osebni dohodek v SOZD za leto 1983 bi naj po teh predvidevanjih znašal 16.730 din.

Prodaja na domačem trgu bi se po predvidevanjih združenih organizacij v letu 1983 povprečno vrednostno povečala za 19 %, kar pa bo možno realizirati le z boljšim poslovanjem ob širši ponudbi, ki bo ustrezala vsem kategorijam kupcev. Prav tako je skladno s srednjeročnimi planskimi akti tudi za leto 1983 predvideno skupno nastopanje na sejmu pohištva v Beogradu.

Problematici mednarodne menjave je posvečena posebna pozornost. Predviden je 10,3 %-ni porast konvertibilnega izvoza, ki predstavlja v strukturi celotnega izvoza 89 %. Stopnja pokritosti uvoza z izvozom pa bo po predvidevanjih 2,43, kar pomeni, da bomo za 1 porabljeni dolar pri uvozu izvozili za skoraj 2,5 dolarja naših izdelkov.

Plan investicij SOZD za leto 1983 predvideva nadaljevanje že začelih investicij ob upoštevanju splošnih družbenih kriterijev, zlasti pa izvozno usmerjenost in neto devizne efekte. Vrednost celotnih investicij se glede na predvidevanja ob osnutku plana nekoliko znižuje, kar je po vsej verjetnosti posledica še bolj zaostrenih pogojev gospodarjenja.

V planu za leto 1983 smo opredelili, da bomo prioriteto oblikovali skupnost za ploskovno, stilno in kuhinjsko pohištvo; skupnost za oblaženo pohištvo ter skupnost za inženiring posle.

V planu razvoju SOZD Uniles za l. 1983 je predvideno organizira-

nje mednarodnega seminarja v okviru specializirane organizacije Združenih narodov UNIDO pod naslovom: »Tehnično vrednotenje lesnopredelovalne industrije v ekonomsko razvojnih usmeritvah dežel v razvoju« za gospodarstvenike iz Azije, Afrije in Latinske Amerike.

Nadalje je predvideno sodelovanje in pomoč pri krepitvi slovenske narodnostne skupnosti v zamejstvu, kjer je predvideno nadaljnje sodelovanje z Meblo-Italiana, Hobles, Cedad in Zaga Trampusch ter sodelovanje združenih organizacij pri drugih ekonomsko zanimivih projektih.

Glede sodelovanja združenih organizacij pri sovlaganju v manj razvitih republikah in avtonomnih pokrajinah so evidentirani možni projekti (Derventa, Živinice in Srbac), ki bodo realizirani pod pogojem, če bo doseženo medrepubliško soglasje o sprejemljivosti teh projektov.

Na pobudo DO LESNA iz Slovenj Gradca je opredeljena obveza o pripravi ustreznega elaborata, ki naj pokaže ekonomsko umestnost ali neumestnost integracije DO Lesna v SOZD Uniles.

Opredeljena je tudi naloga o izdelavi strokovnih podlag za pravo dolgoročnega plana SOZD Uniles do leta 2000 in osnutek dolgoročnega plana. V začetku tega leta so bile izdelane podlage o dolgoročnih potrebah in možnostih oskrbe z lesno surovino za lesno industrijo in studija o nekaterih dolgoročnih aspektih vključevanja lesnopredelovalne industrije v mednarodno delitev dela. Do konca leta 1983 bodo izdelane strokovne podlage o tržnih možnostih na domačem trgu za področje razvoja tehnologije in študije o kadrovskih spremembah in možnostih.

Naloge delovne skupnosti skupnih služb SOZD Uniles so opredeljene s programom dela organov SOZD Uniles in na tej osnovi oblikovanim planom delovne skupnosti.

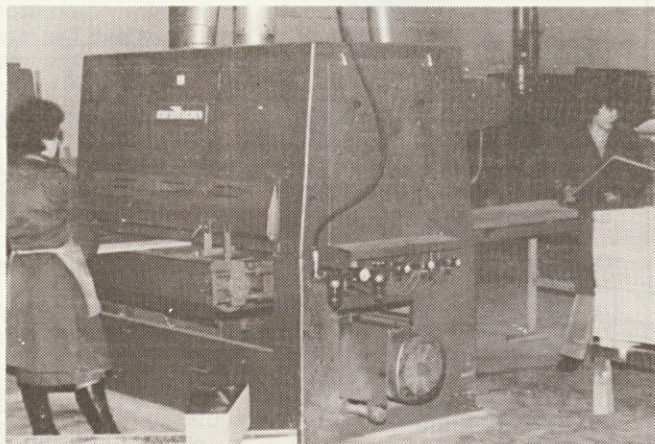
Iz gradiva »Unilesa«

● VLOGA PRIPRAVE DELA NARAŠČA NI DOVOLJ RAZUMEVANJA

Priprava dela je skupina ljudi, ki dela v okviru DO oziroma TOZD. Skrbi, da proizvodnja nemoteno teče. To pomeni, da se v pripravi dela dokončno obdelajo vsi podatki potrebni za proizvodnjo.

Ker je dejavnost TOZD Polhov Gradec čisto individualna, se z dolgočasjem v pripravi dela ne srečujemo, čeprav nekateri tako mislijo, tudi tisti pri vrhu ali na vrhu. Pa naj jim bo!

Uspešnost priprave dela pa je v mnogočem odvisna tudi od drugih dejavnikov, kot so: komerciala, nabava osnovnih in repro materialov ipd. Posebno je treba tu poudariti še povezavo s posredniki del, kot so

Brušenje plošče v TOZD Pohištvo Polhov Gradec

Rudi in Slavko pri reševanju detaljev

Lesnina, Slovenijales, Jugodrovo in ostali. Ti imajo kaj malo razumevanja za težave, s katerimi se srečuje proizvodnja. Omenim naj je en primer: Kljub vsem prizadevanjem komerciala, priprave dela in mogoče še nekaterih, ne uspemo skrajšati časa za razgovore o razčiščevanju tehnične dokumentacije, o količinah, o materialih ipd. Navadno ostane za proizvodnjo mnogo manj časa, kot je bilo porabljenega od začetnih razgovorov do podpisa pogodbe, pa čeprav gre za več sto milijonske ali milijardne posle. Predvsem je to prisotno pri domačih delih t.j. na jugoslovanskem tržišču. Prav to pa je tudi dostikrat vzrok, da težko dosežemo proizvodnje roke.

Naj omenim še nabavo materialov iz katerih izdelujemo opremo in ostale stvari, ki so potrebne za našo dejavnost. Tu nas včasih zaboli glava in se vprašamo: Kdo je avtor vseh težav in zmede? Razumemo težave objektivnega značaja, nerazumljiv pa je današnji način vsiljevanja gospodarske politike, predvsem izvozne. Tudi na domačem tržišču ni kaj prida bolje. Toda eno je gotovo: Za več dela dobiti manj, je goljufija, ki ni v skladu s samoupravnimi načeli. »Pa kaj,« bi rekli nekateri, »bi hoteli z glavo skozi zid?« Ne. Bolje je ostati pred njim in s celo glavjo.

Rudi Smuk

● KRATEK POMENEK

PRI DELU ČAS HITRO MINE

Tokrat smo se pomudili v kratkem pomenku z Marijo Ciber, ki dela pri kopirnem stroju, poleg tega pa tudi sprejema in oddaja pošto, včasih pa tudi tipka.

● Kdaj ste se zaposlili in kaj ste vse delali?

Leto 1955 je bilo pravzaprav zame odločilno. To je bila moja prva služba, oziroma natop dela v Galanteriji Podpeč. Delala sem seveda v proizvodnji. Podpeški obešalniki so bili tiste čase zelo popularni, saj smo jih veliko tudi izvažali. Delo je bilo včasih naporno, včasih ne, če pa se človek v delo vživi, ter se povrh vsega še razume s sodelavci pa gre. To je trajalo celih petindvajset let.

Marija pri fotokopirnem stroju

● In kako ste prišli v DSSS?

Leto 1980 sem se javila za telefonistko v DSSS. To delovno mesto je bilo razpisano in sem delo tudi dopila. V začetku sem se s težavo privajala na novo delo posebno še, dokler ga nisem dovolj spoznala. Predvsem pa se je bilo potrebno v novo delo čim hitreje uživeti. Pred dobrim letom sem bila premeščena na delovno mesto razmnoževalca na kopirnem stroju. Poleg tega še sprejemam in oddajam pošto ter tu in tam tipkam. Delo na kopirnem stroju me celo spominja na preživela leta v Podpeči.

● Na kaj polagate največ pozornosti?

Človek mora biti pazljiv, da ne pride do okvar na stroju, kajti popravila so draga, stroj pa mora biti vedno pri roki. Tudi pošte je veliko in potrebno jo je pravočasno oddati.

● Kako ste pa kaj vi zadovoljni z delom?

Delo me veseli. Vedno sem v kontaktu s ljudmi. Zveš marsikaj novega in zanimivega. Roke so polne dela in tako delavni dan hitro mine.

Hvala za prijeten klepet. Na delovnem mestu, kakor tudi v osebnem življenju vam želimo še veliko zadovoljstva in delovnih uspehov.

Urednik

● OD LETA 1979 DALJE

GIBANJE REALNIH OSEBNIH DOHODKOV

Zaradi odplačevanja tujih kreditov tudi leta 1984 in 1985 ni moč pričakovati povečanja realne rasti osebnih dohodkov

Realni osebni dohodki padajo v Hoji in tudi v Sloveniji od leta 1979 dalje. Gibanje nominalnih izplačanih osebnih dohodkov je prikazano v drugi koloni spodnje tabele za obdobje od leta 1979 dalje. V tretji koloni so izračunane letne stopnje rasti izplačanih OD v primerjavi s predhodnim letom in v četrti stopnji rasti cen na drobno (Delo 5. jan. 1983). V peti koloni je izračunana potrebna višina osebnih dohodkov, ki bi omogočali v vseh letih kupno moč iz leta 1979 in v šesti koloni realno vrednost izplačanih OD v posameznem letu glede na leto 1979.

Leto	Izplačani OD din mesečno	Indeks	Cene na drobno	Gibanje cen	Razmerje 2 : 5
1	2	3	4	5	6
1979	6 593	100.0	100.0	6 593	100.0
1980	8 018	121.6	130.4	8 597	93.3
1981	10 749	134.0	146.0	12 552	85.6
1982	13 493	126.0	129.3	16 230	83.1
1.—3. 83	14 188	105.2	112.0	18 177	78.0

Iz tabele je razvidno, da so znašali realni OD v prvem trimesečju leta 1983 še 78 % vrednosti leta 1979. Torej se je realna vrednost zmanjšala za 22 %. Če pa upoštevamo realno letno stopnjo rasti 3 %, smo v tem obdobju zaostali še za 10.1 % oziroma skupaj za 32.1 %. Realna vrednost OD znaša torej le 67.9 % tistih, ki bi jih v primeru normalne stopnje rasti lahko imeli.

V letih 1984 in 1985 ni pričakovati povečevanja realne rasti OD zaradi odplačevanja tujih kreditov. Ker devize za odplačevanje tujih kreditov v glavnem ne bodo ustvarjali dosežanih porabnikov, ne bodo mogli izvozniki povečevati realnih osebnih dohodkov zaradi doseganja slabih ekonomskih efektov na zunanem trgu. Tako se bo ekonomsko prelivanje dohodka na tem področju še nadaljevalo v škodo izvoznika. Če predvidevamo ponovno realno rast OD po letu 1986, bomo dosegli OD leta 1979 po realni letni stopnji rasti 3 % in cenah iz prvega trimesečja 1983 v letu 1994.

Ciril Mrak

Kolikšen delež mi pripada pri uvozu hlodovine v žago?

● DELITEV DOHODKA IN OSEBNIH DOHODKOV

DELO PO UČINKU NI NUJNO UČINKOVITO

Iz tez, ki jih dokazuje Zvonimir Tanko

S problemom delitve osebnih dohodkov in nagrajevanja po delu se ukvarjamo že nekaj desetletij, pa ga še vedno nismo rešili. Kaže, da niti forumi niti sami delavci z nagrajevanjem niso posebno zadovoljni. Že dvajset let poudarjamo, da je treba količinsko meriti vsako delo. Tu nismo prišli daleč, saj nekatere analize kažejo, da se proporc del, ki jih merimo glede na količino, celo zmanjšuje. Ta trend velja za industrijsko najbolj razvite države. Strokovnjaki trdijo, da moderna tehnologija zmanjšuje proporc del, ki jih je možno zanesljivo meriti.

Druga značilnost obstoječega stanja je v tem, da delavci za enako delo ne dobivajo približno enakega dohodka, če delajo v različnih delovnih organizacijah.

In tretja značilnost? Nekatere prakse nagrajevanja se prikazujejo kot nagrajevanje po delu, dejansko pa gre bolj za nagrajevanje po poziciji oziroma moči, ki jo ima posameznik ali skupina v delovni organizaciji.

Četrta značilnost je, da ima vsaka delovna organizacija svoj sistem nagrajevanja, ločeno in nepovezano, in da takšna delitev ni v soglasju z gospodarstvom kot celoto.

Vprašanje, ali je moč kakšno delo meriti ali ne, je sicer lahko sporno, nikakor pa ni sporna trditev, da vsakega dela res ni možno izmeriti niti kot količino dela, kaj šele kot rezultat. Vse tiste pa, ki vztrajajo ponavljajo, da ni dela, ki se ne bi dalo izmeriti in ustrezno nagraditi, bi vprašali, zakaj do danes ni njihovega dela še nihče izmeril in ustrezno nagradil.

To so poglavitne teze, ki jih dokazuje Zvonimir Tanko v svoji študiji.

● URESNIČEVANJE DRUŽBENEGA DOGOVORA O RAZPOREJANJU DOHODKA V DO HOJA V PRVEM TROMESEČJU LETOS

BOLJŠA POKRITOST UVOZA Z IZVOZOM

Za 19,7 odstotka večji dohodek v primerjavi z istim obdobjem lani — Razporejena sredstva za OD za prvo tromesečje letos so bila za 17,1 odstotka večja od lanskega prvega tromesečja

Družbeni dogovor vsebuje usmeritve o razporejanju dohodka in oblikovanju sredstev za osebne dohodke. Te usmeritve smo morali upoštevati že pri izdelavi in sprejemanju planov za leto 1983. Po družbenem dogovoru se morajo sredstva za osebne dohodke povečati za 35% manj kot dohodek. Poleg tega je potrebno dosegati tudi boljše delovne in poslovne rezultate od preteklega leta. Tako se poleg kriterija rasti dohodka upoštevajo še naslednji pokazatelji uspešnosti poslovanja:

- produktivnost
- ekonomičnost
- rentabilnost
- in izvoz na konvertibilno področje.

Vse te kazalnike bi lahko izrazili s pojmom več ostanka čistega dohodka na podlagi opravljenega dela.

Oglejmo si praktični izračun doseganja kriterijev v prvem tromesečju 1983 v DO »HOJA«.

DOHODEK se je povečal v prvem tromesečju 1983 v primerjavi z istim obdobjem 1982 za 19,7%. Zato se lahko sredstva za bruto osebne dohodke povečajo le 12,8% (izračun $19,7 - 19,7 \cdot 35\% = 19,7 - 6,9\% = 12,8\%$). Izračunano možnost povečanja osebnih dohodkov pa je potrebno upravičiti še z naslednjimi kazalniki uspešnosti poslovanja:

1) PRODUKTIVNOST: V DO »HOJA« računamo produktivnost dela na podlagi izdelanih izdelkov izraženih v norma urah. V prvem tromesečju 1983 smo po naši evidenci opravili v DO »HOJA« 9,1% več norma ur izdelkov kot v istem obdobju 1982.

2) EKONOMIČNOST: (gospodarnost) S tem kazalnikom prikazujemo razmerje med celotnim dohodkom in porabljenimi sredstvi (materialni stroški in amortizacija)
 Celotni prih. din 287.474.640,82 = 1,48 din
 Porablj. sred. din 194.503.997,89

To pomeni, da smo v prvem tromesečju 1983 na en dinar uporabljenih sredstev ustvarili 1,48 din celotnega prihodka. Ker je bilo to razmerje v enakem obdobju preteklega leta 1,46, se je povečala stopnja ekonomičnosti za $1,48 : 1,46 = 101,4$ ali 1,4%.

3) RENTABILNOST: (donosnost) izračunamo iz razmerja med dohodkom in povprečno uporabljenimi poslovnimi sredstvi (uporabljena poslovna sredstva so vsa sredstva, ki jih TOZD rabi za poslovanje—obratna in osnovna sredstva).

dohodek din 92.970.642,93 = 0,102 din.
 povpr. upor. 910.934.000,00
 poslovna sredstva

To pomeni, da smo ustvarili v prvem tromesečju 1983 na 1 din uporabljenih sredstev 0,102 din dohodka, oziroma manj kot v istem obdobju 1982 (0,109 din).

4) DELEŽ konvertibilnega izvoza v celotnem prihodu znaša v prvem tromesečju 1983.
 konvertibilni priliv din 21.605.000,00 x 100 = 7,5 %
 celotni prihodek din 287.474.640,82

Za vsak procent deleža izvoza v celotnem prihodu nam pripadajo 0,2 točki, če je plan izvoza dosežen vsaj 75%. Torej se nam na račun konvertibilnega izvoza lahko povečajo osebni dohodki za 7,5% x 0,2% = 1,5%.

5) POKRITJE ODLIVA S PRILIVOM: Tu postavimo razmerje devizni priliv z odlivom za prvo tromesečje 1983.
 priliv din 21.605.000,00
 odliv din 4.152.000,00

x 100 = 520%, kar pomeni, da smo cca petkrat več izvozili kot uvozili. Pokritost uvoza z izvozom se je izboljšala v primerjavi s planom (305%) za 520% : 305% = 1,70. Ker smo pokritost izboljšali nam pripada za vsak procent povečanja pokritosti 0,1 točke za OD oziroma $0,7 \times 0,1 \times 100 = 7\%$. Vendar tega ne moremo upoštevati pri izračunu mase osebnih dohodkov, ker smo dosegli delež izvoza v celotnem prihodu 7,5% namesto zahtevanih 10%.

6) DOSEŽENA RAST DOHODKA: Masa osebnih dohodkov se lahko poveča za 20% doseženega povečanja dohodka. Ker smo povečali dohodek za 19,7% se nam lahko OD povečajo za $19,7\% \times 20\% : 100 = 3,94\%$

Pri razporejanju sredstev za OD so še pomembni kazalniki kot so čisti dohodek, dohodek na delavca (velja za izvoznike) v podskupini dejavnosti in delež OD v dohodku. Ti kriteriji nam pri izračunih niso prinesli nobenih točk.

Razporejena sredstva za OD za prvo tromesečje 1983 so bila za 17,1% večja od tromesečja 1982. Glede na doseženo rast dohodka bi lahko bila večja le 12,8%. Prekoračitev 4,3% lahko delno opravičujemo z zgoraj opisanimi kazalniki, sicer smo pa ustvarili premajhen čisti dohodek, da bi lahko izplačano maso OD v celoti opravičili. Prekoračitve opravičujemo tudi s povečanjem števila zaposlenih, čeprav bi zaradi tega morali povečati tudi dohodek. Ta povečanja žal v zaostrenih gospodarskih razmerah nismo dosegli.

MAGDA HADALIN

IZ NAŠEGA TISKA

● PROBLEMI

... Problem te države namreč ni v tem, da bi ljudje imeli dovolj kruha in vode, niti ni problem v tem, da bi dobili kakšno milijardo kredita dolarjev in tako vzpodbudili proizvodnjo. Naši problemi so povsem drugačni: kako konstituirati družbo in gospodarstvo, ki si ne želi tako globokih kriz, kot je sedanja, ki bo sposobno držati korak s svetom in na tej osnovi zagotavljati stalen materialni in družbeni razvoj.

● PREHRANA

... V proračunu poprečnega jugoslovanskega gospodinjstva pomenijo stroški za prehrano vse večji delež. Junija 1981 so predstavljali 34,2 odstotka, lanskega junija blizu 36 odstotkov, januarja letos pa 45,12 odstotka.

● KRITIKE

... Priče smo čedalje pogostejšim kritikam tako imenovne politike dragega denarja oziroma realnih obresti od posojil. Ali na primer kritiziranju pospešenega prilaganja dinarskega tečaja in obilici svaril, češ da oboje pelje gospodarstvo v propad.

● DOLGOVI

... Notranji dolgovi v Jugoslaviji znašajo približno 1.500 milijard dinarjev. V teh dolgovih so vštete tudi tečajne razlike in neplačane izvozne spodbude gospodarstvu.

GV

PRVOMAJSKA DELOVNA PRIZNANJA

V TOZD Stavbeno mizarstvo so prejeli za praznik dela prvomajska priznanja »Plaketo dobrega delavca« naslednji najuspešnejši delavci:

KONČAN DOMINIK — strojna delavnica
 MEGLÉN IGNAC — strojna delavnica
 DRGULJEŠ Miodrag — lakirnica
 OSREDKAR NANDE — ročna delavnica
 KREK ANTON — priprava dela

Poleg plakete so dobili za nagrado tudi knjigo Zakladi Slovenije. Čestitamo

● ZAVZETOST ZA ČIST JEZIK

NOVA BERA NAŠIH NAPAK

Brskamo po naših pisanjih in pišemo o tem, kako ne smemo pisati

Ko je pomladi potekel mandat jezikovnemu razsodišču, se je marsikateri »jezikovni grešnik« oddahnil. To veselje pa je bilo kratkotrajno. Že imamo novo razsodišče in nov klic SZDL na boj proti jezikovnim spakam v jeziku v javni rabi. Tako bomo tudi mi še brskali po naših pisanjih in pisali o tem, kako ne smemo pisati.

Poglejmo si novo bero napak!

Brali smo: »LISTA ukrepov«. Iz francoščine so to LISTO vzeli Nemci, mi pa od njih, kot da ne bi imeli našega »seznama«. Še lepša je RANGLISTA (n.pr. proslincev), ki smo jo tudi tokrat našli. Mi pravimo: »seznam prednostnih proslincev ali vrstni red proslincev. Večkrat najdemo tudi SPISEK materiala in drugih stvari. Tudi ta spisek ni naš, tudi ta je seznam.

V eni od analiz »TOZD NAJAVLJA spremembe«. Pri nas spremembe napovedujemo ali naznanjamo.

V jeseni smo. Pridno pobiramo to, kar smo pridelali t.j. prideleke. Pridelek pa ni DONOS. Ne smemo torej pisati: »tako so si ZASIGURALI večji hektarski DONOS«. Po naše je to: »Tako so si zagotovili večji hektarski pridelek«.

»Novih delovnih mest niso osnovali« je napisano. Slovenec pravi, da novih delovnih mest niso odprli.

Nepotrebno tujko BRANŽO zamenjamo za naše lepe slovenske: veje, panoge, stroke ali vrste!

Kar trikrat smo našli MERE namesto ukrepov (zakonske MERE, primerne MERE).

Nemce posnemamo, ko pišemo: »V SMISLU določil sporazuma«. Naše pa je: »po določenih sporazuma«.

Tale NEKJE, ki ga brez potrebe vtikamo v vse mogoče zveze n.pr. »DO bo morala NEKJE bolje planirati: in »sicer NEKJE dobijo več naročil.« To je germanizem, ki ga mi po vzorcu Nemcev vrivamo v svoje stavke. To pa kar smo napisali, bi bilo pravilno: »DO bo morala (morda) bolj poudariti: »in« dobijo sicer več naročil«.

»stanje bo KONCEM leta boljše,« je po naše: »stanje bo konec (ali na koncu) leta boljše«.

Slovenci se sklicujemo in se NE POZIVAMO na lanske težave. »Po občinah ugotavljamo KRŠITELJICE sporazuma »KRŠITELJICA je naša kršilka.

Brali smo: »ker PODLEŽEJO pogostim spremembam«. Pri nas pravimo, da so »podvržene« spremembam.

»iz tega lahko SKLENEMO, da« je naše: »iz tega lahko sklepamo.«

»Uvoz je ZASIGURAN«. Mi pravimo, da je uvoz zagotovljen. V zavarovalstvu pa je ZASIGURAN zavarovan.

»Prihranek NA materialu so imele...« Mi pa pravimo, da so imele prihranek materiala ali da so prihranile material.

»V OČIGLED takim težavam »Ta v OČIGLED je pri nas vpričo, pri ob in zaradi. Zamenjajte ta V OČIGLED za navedene predloge, pa bo prav. Morate pa postaviti »takim težavam« v ustrezen sklon (vpričo ali zaradi takih težav, pri ali ob takih težavah).

»V KOLIKOR zadnji dan PADA V nedeljo ali praznik«. Res lepa zbirka napak. Prav bi bilo: »če je zadnji dan nedelja ali praznik«.

»Stabilizacijsko DEJSTVUJE tudi«. Ta glagol dejstvovati ste si izposodili iz srbohrvaškega jezika. Prav: »stabilizacijsko deluje tudi.«

»Malo POLAGAJO POZORNOST« je po naše: malo skrbijo za, malo upoštevajo ali malo pazijo na.

Brali smo: IZSTAVLJANJE RAČUNOV. Pri nas račune izdajamo.

»v izogib preveliki porabi«, bi rekli pri nas: »da se izognemo preveliki porabi«.

»ki SLUŽI boljši oskrbi«, je po naše: »ki rabi boljšo oskrbo«.

Kakor danes, tudi sicer večkrat beremo: IZ TEGA RAZLOGA. To je grd germanizem (aus diesem Grunde). Mi pravimo: zaradi tega, zato, zatoj.

DNEVNO izdelajo okoli 50 KOMADOV. Kar dve napaki. Prav: »Vsak dan izdelajo okoli 50 kosov.«

DR. FRANJO BRADAČ

● ZVEDELI SMO ● ZVEDELI SMO ●

Jugoslavija je dosegla v letu 1980 izvoza pohištva v vrednosti 327.5 milj. US dolarjev in je z deležem 3.27 % svetovnega izvoza dosegla 10. mesto. Slovenija je izvozila tega leta pohištvo v višini 123.2 milj. US dolarjev ali 37.6 % jugoslovanskega izvoza oziroma je udeležena z 1.2 % v svetovnem izvozu.

V izvozu pohištva na prebivalca je Jugoslavija na 13. mestu, Slovenija pa celo na 3. mestu na svetu. Pomeni, da imamo zelo razvito lesno industrijo.

Delovne organizacije SOZD Uniles predvidevajo v letu 1983 povečanje celotnega prihodka za 21 % in dohodka za 20 % v primerjavi s predhodnim letom DO Hoja pa 15 % oziroma 21 %.

Cene so se v prvih mesecih letošnjega leta povečale za 35 % v primerjavi z enakim obdobjem lanskega leta.

»Ena od izhodiščnih misli v tezah RS ZSS o zaposlovanju je, da je pravica in dolžnost ustvarjanja pogojev za novo zaposlovanje stvar delavcev v tozdih.« Delavci v združenem delu smo pa mislili, da tudi tistih profesionalcev, ki krojijo našo zakonodajo.

Nekateri ugotavljajo, da je področje delitve osebnih dohodkov po delu in rezultatih dela še nedokončana simfonija. Drugi pa vztrajajo, da je treba vse stvari natančno meriti.

Na kakšen sestanek greš najraje Janez: na izsiljeni sestanek, na protestno prekinitev dela ali štrajk?
Pusti to, po napornem delu grem najraje v miru domov.

Delaj, delaj, delaj.

delaj kot za....

poslušamo kar naprej za zborih.

Avtobusni vozni red je bil ponovno spremenjen, med tem ko je ostal delovni čas isti. Očitno še ne razmišljamo dovolj, kako bi zaposlenim ustregli.

O nacionalizmu najbolj razpravljajo tisti, ki malo delajo. Zato bi jih bilo potrebno primerno zaposliti.

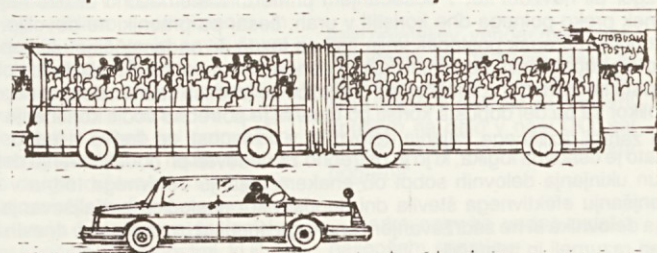
Pravijo, da bi bilo dobro skrajšati delovni čas in podaljšati delovno dobo. Saj bi s tem zadostili osnovnim človekovim težnjam, da slabo izkorišča delovni čas v času za poselitve in intenzivno išče delo kot upokojenec.

Vožnja z avtomobili se je zmanjšala iz nekdanjih 15 000 km letno na 5 do 6 000 km letno zaradi uvedenih bonov in tudi cene bencina. Povečala se je vožnja s kolesi. To je odraz našega realnega standarda.

V Ljubljani so nekoč gradili na Ljubljani potniška postajališča za ladje. Na enem od takih postajališč je sedaj gostišče Makalonca. Zadnjih nekaj let smo se drenjali na cestah z avtomobili. Gradili smo ceste in jih še gradimo. Kaj nas čaka v prihodnje?

Največje napake v poslovnih odločitvah ne delamo takrat, ko nam gre slabo, ampak takrat, ko nam gre dobro.

Participacija za zdravstvene storitve bo torej manjša, če bomo pili kraški teran, ker bomo bolj zdravi.

Organiziran prevoz na delo — 1983!

IZVOZ SLOVENSKEGA POHIŠTVA

Posvetovanja »Pohištvo Slovenije v izvozu«, ki je bilo 16. marca v Kulturnem domu Ivana Cankarja v Ljubljani se je udeležilo 160 predstavnikov slovenske pohištvene industrije in trgovine ter številni gostje. Po svojem namenu je posvetovanje predstavljalo prispevek strokovnih organizacij DIT lesarstva k širšim družbenim prizadevanjem glede pospeševanja izvoza. Povzemamo nekaj zaključkov s tega posvetovanja:

Znaten del slovenske pohištvene proizvodnje je tehnološko prilagojen velikoserijski proizvodnji, ki je statična in nemobila. Iz tega izhaja ugotovitev, da slovenska proizvodnja pohištva tehnično-tehnološko ni ustrezno opremljena za večji in kvalitetnejši izvoz. To je eno ključnih vprašanj nadaljnjega tehnološkega razvoja.

Glede dolgoročne razvojne strategije na področju pohištva je bilo od razpravljalcev iznešeno več idej, mnenj ter predlogov. Potrebna bo njihova podrobnejša razčlenitev, na osnovi katerih bo oblikovana nadaljnja aktivnost v koncipiranju dolgoročnega razvoja pohištvene industrije Slovenije.

Razvojno-raziskovalno delo je eden od najpomembnejših ele-

mentov nadaljnjega razvoja lesarstva Slovenije. Stroka ne sme pasivno spremljati dogajanj na tem področju, temveč je nujno, da aktivno sodeluje pri načrtovanju organizirane in kreativne razvojno-raziskovalne dejavnosti tako na nivoju posameznih delovnih organizacij, kot v Raziskovalnem inštitutu lesarstva Biotehniške fakultete VTOZD za lesarstvo.

Z usposabljanjem in izpopolnjevanjem delavcev ob delu v vseh sferah lesarstva (proizvodnja, trženje, investicije, itd.) je potrebno dvigniti nivo lastnega znanja, ki bo omogočilo, da bomo konkurenčni, rentabilni in ekonomični tudi v izvozu na zahtevna zahodna tržišča.

Ne glede na tehnološko opremljenost, je dvig produktiv-

nosti eden od temeljnih pogojev dolgoročne strategije vključevanja v mednarodno delitev dela.

Estetsko in funkcionalno oblikovanje proizvodov lesne industrije je pogoj za doseg visokih ciljev razvoja. Brez lastnega estetskega oblikovalnega izraza naši proizvodi ne morejo dosegati velikih prodajnih uspehov. Lesarstvo mora razviti mehanizem spodbujanja novih oblikovnih rešitev in novosti.

Razširitev in popestritev asortimana je za konkurenčno nastopanje nujna, kajti le proizvodi v katere bo vložena več znanja, oblikovne pronicljivosti in izvirne kreativnosti bodo našli svoje mesto v izvozu in tudi doma.

Izkoristiti je dejavnosti inženiring opreme objektov v tujini, ki ima glede na strokovno usposobljenost in mednarodni družbeno-politični ugled Jugoslavije, predvsem v državah v razvoju, dobro perspektivo.

Potrebno je nenehno izpolnjevanje na področju integralnega in racionalnega izkoriščanja ter vrednotenja lesa v industrijski predelavi. Vse več pozornosti

bomo morali nameniti raziskavam domačih vrst lesov za različne namene uporabe in različnim načinom tehnološke in racionalne izbire.

Nujen je kakovosten premik in razvoj spremljajočih panog pohištva: gozdarstvo, proizvodnja žaganega lesa, furnirja in plošč, proizvodnja okovja, tekstila, stekel, proizvodnja materialov za površinsko obdelavo.

Pomemben je razvoj proizvodnje strojev in naprav za lesno industrijo; pri tem je nujno sodelovanje med več panogami n.pr.: metalurgija, strojništvo, elektronika, itd.

Trdnejša povezava med proizvajalci (industrija in drobno gospodarstvo) in prodajalci pohištva ter organiziran razvoj prodajne mreže bo zagotavljal prodajo potenciala slovenske pohištvene industrije. Pri tem je potrebno krepiti poslovno moralo in preprečevati nelojalno konkurenco.

Ponovno je potrebno v Ljubljani organizirati pohištveno prireditve, n.pr. v smislu borze dizajna in trženja pohištva.

● NAŠA RAZMIŠLJANJA

LETNI DOPUST

V prejšnji številki smo opisali način izračunavanja letnega fonda ur, izračunavanje števila delovnih dni zaradi podaljševanja delovnika preko 7 ur in trajanje dolžine praznikov ob prehodu iz 48 na 42-urni teden. V tem času pa so nastala nova vprašanja in različna tolmačenja izračunavanja števila dni letnih dopustov zaradi podaljševanja delovnika preko 7 ur pri enakem delovnem tedniku.

Opišimo torej spet naša razmišljanja v zvezi z izračunavanjem dolžine dopusta. Zakon o delovnem času bazira na 6-dnevem tedniku po 7 ur ali 42-urnem tedniku. Zaradi prehoda iz 48 na 42 urni teden nismo spreminjali sistema izračunavanja letnega dopusta v pravilniku o delovnih razmerjih. Pomeni, da smo zamenjali en dan dopusta po 8 ur za en dan dopusta po 7 ur. Dan je ostal dan, v urah pa se je dopust zmanjšal sorazmerno skrajšanju delovnega časa.

Zakon nadalje predvideva, da se delavci lahko sami odločajo o trajanju delovnika, če to omogoča narava njihovega dela, vendar pod pogojem, da so od ponedeljka do petka delovni dnevi razen priznanih praznikov. Tako so v nekaterih delovnih organizacijah zadržali delavnik po 8 ur na dan in uvedli sorazmerno število delovnih sobot v letu po 8 ur, da so izpolnili potreben letni fond ur (število vseh dni na leto od ponedeljka do sobote X 7 ur vključno z vsemi priznamimi prazniki). Dopust smo izračunavali tako, da smo dobljeno število dni dopusta po pravilniku množili s 7 urami in rezultat delili z 8 urami kot je trajal delavnik in ostanek zaokroževali po dogovoru navzgor ali navzdol v odvisnosti od višine ostanka. Zmanjšanje števila učinkovitih dni dopusta zaradi podaljševanja delovnega časa iz 7 na 8 ur smo izrazili s številom odštetih prostih sobot.

Delovne organizacije, ki imajo vse proste sobote, kot smo se v zadnjem času odločili na delovni skupnosti, Tesarstvu in na Žagi Škofljica, zadržijo dopust izražen v urah v enaki višini, medtem ko se mora preračunan v dneve skrajšati sorazmerno deležu ukinjenih delovnih sobot v primerjavi z delovnim časom ostalih delovnih dni.

Tako je možno izračunati dopust na delovni skupnosti tudi v učinkovitih dnevih s tem, da izračunani dopust v dnevih pomnožimo s 7 ur in rezultat delimo z zaokroženo vrednostjo trajanja našega delovnika 8,5 urami. Dobljeno vrednost zaokrožujemo navzgor ali navzdol kot v dosedanjem primeru. Matematično bi bilo najbolj točno ostanek preko polnega dne koristiti v urah, česar pa pravniki ne dovolijo.

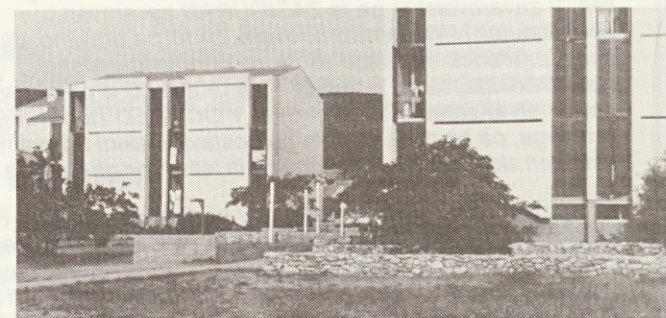
Popolnoma enak postopek velja tudi za tozde, ki nadomeščajo ukinjene delovne sobote s podaljšanim delovnim časom v enem dnevu tedna. Število tako dobljenih dni dopusta se izenači z izkoriščenimi dnevi, če se izkoristi celoten dopust neprekinjeno. V kolikor se pa del dopusta koristi po dnevih, je potrebno voditi koriščenje dopusta v urah zaradi različnega trajanja delovnika v odvisnosti od dneva v tednu.

Zato je osnovna logika, ki jo je potrebno zasledovati pri podaljševanju delovnika na račun ukinjanja delovnih sobot ob enakem trajanju delovnega tedna v linearnem zmanjšanju učinkovitega števila dni dopusta kot posledica podaljševanja povprečnega delovnika in ne zadrževanjem enakega dopusta izraženega v dnevih kot so nekateri razumeli in tolmačili.

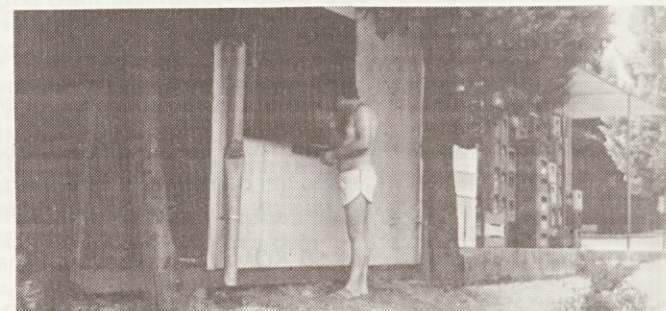
Sicer pa želimo vsem zaposlenim prijeten dopust, kjerkoli ga boste že preživeli. Uredništvo

Počitniška hiša (Pelegrin — Umag)

Garsonjera v Punatu

Počitniška hišica (Selce)

DOMINACIJA ITALIJE IN ZR NEMČIJE

Aktivnejše vključevanje v mednarodne trgovinske tokove je trajna in osnovna razvojna naloga proizvajalcev, ki sodijo v SOZD Uniles. Da bi analizirali realne okvire v katerih je moč pričakovati naš nadaljnji prodor na svetovni trg pohištva, smo se odločili podati nekaj primerjalnih informacij o svetovni trgovini s pohištvom v obdobju od leta 1975 do leta 1980 ter našem deležu v njej.

Dominacija Italije in ZR Nemčije v svetovnem izvozu pohištva je osnovno obeležje svetovnega trga pohištva v obdobju zadnjih desetih let. Delež teh dveh dežel v celotnem svetovnem izvozu je namreč v letu 1975 znašal kar 35%.

IZVOZ POHIŠTVA PO DRŽAVAH V OBDOBJU 1978—1980 (rangirano po absolutnih vrednostih izvoza v letu 1980)

v mio US dol.

	1978	1979	1980
1. Italija	1.379,3	1.974,2	2.179,6
2. ZR Nemčija	1.659,9	1.916,5	2.047,8
3. Belgija	569,0	622,0	725,4
4. Francija	430,0	541,5	650,2
5. Velika Britanija	450,2	491,7	556,3
6. ZDA	351,3	388,4	527,5
7. Švedska	321,3	422,0	510,1
8. Danska	291,4	348,1	437,3
9. Nizozemska	270,0	313,5	346,7
10. Jugoslavija SLOVENIJA	175,2	220,9	327,5
	78,1	94,0	123,2
VES SVET	7.122	8.871	9.997
Delež Jug. v sv. iz.	2,5	2,5	3,3
Del. SRS v sv. iz. p.	1,1	1,1	1,2

V skupino pomembnejših izvoznikov pohištva brez dvoma sodi tudi Jugoslavija, saj je v letu 1980 ustvarila 3,27% svetovnega izvoza, po njegovi vrednosti pa predstavlja desetega največjega izvoznika pohištva. Kljub temu, da je vrednost jugoslovanskega izvoza v obdobju 1975—1980 kontinuirano naraščala, je bila rast jugoslovanskega izvoza počasnejša kakor rast svetovne trgovine s pohištvom. To se je odrazilo na upadanju deleža jugoslovanskega izvoza v celotnem svetovnem izvozu (v letih 1977, 78, 79). Vendar se je omenjeni delež, zahvaljujoč dobri rezultati v letu 1980, ponovno povzpел na nivo iz leta 1976. Podobnim tendencam je bil podvržen tudi izvoz slovenskega pohištva.

Uvoz pohištva je po drugi strani skoncentriran predvsem na štiri najpomembnejše uvoznike: ZR Nemčijo, Francijo, ZDA in Nizozemsko.

Iz tabel št. 1 in 2 je razvidno, da je (z izjemo Italije) najpomembnejši svetovni izvoznik pohištva (ZR Nemčija, Belgija, Francija, ZDA, Švedska, Nizozemska) istočasno sodijo v skupino desetih največjih svetovnih uvoznikov pohištva. Jugosla-

UVOZ POHIŠTVA PO DRŽAVAH V OBDOBJU 1979—1980 (rangirano po absolutnih vrednostih uvoza v letu 1980)

v mio US dol.

	1978	1979	1980
1. ZR Nemčija	1.125,3	1.388,7	1.683,0
2. Francija	843,5	1.100,0	1.308,8
3. ZDA	972,0	1.146,2	1.219,1
4. Nizozemska	884,7	990,9	1.026,0
5. Belgija	554,3	640,4	712,8
6. Velika Britanija	373,2	539,0	658,1
7. Saud. Arabija	399,9	536,0	626,8
8. Švica	342,8	443,2	532,9
9. Avstrija	262,5	307,3	362,5
10. Švedska	200,3	264,9	327,2
Jugoslavija SLOVENIJA	10,0	14,6	13,2
	2,5	3,0	2,3
VES SVET	7.719	9.526	11.020
Delež jug. uvoza v svet. uvozu	0,13	0,15	0,12

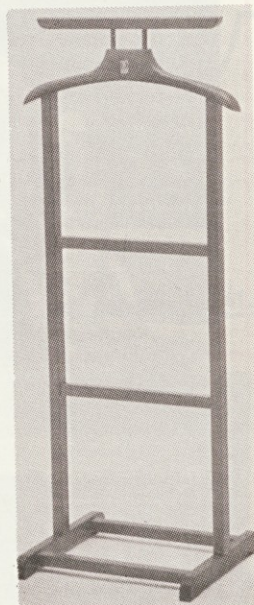
vija je v letu 1980 ustvarila enak neto devizni priliv izvoza pohištva ZRN, ki je v tem letu ustvarila šestkrat večji izvoz. O zaprtosti jugoslovanskega tržišča govori tudi podatek, da smo v letu 1980 uvozili le 0,12% celotnega svetovnega uvoza, kar predstavlja v primerjavi z ostalimi pomembnejšimi svetovnimi proizvajalci in izvozniki pohištva v svetu izrazito nesorazmerje med izvozom in uvozom pohištva.

Jugoslovanski delež izvoza pohištva v celotnem izvozu nacionalnega gospodarstva je v primerjavi z ostalimi evropskimi deželami daleč nadpovprečen. To je rezultat relativno razvite pohištvene industrije, ki pa je po naravi proizvodnje delovno intenzivna industrijska dejavnost. Po drugi strani pa imamo v mednarodni delitvi dela relativno skromno razvito preostalo industrijsko dejavnost. Tako se delež izvoza pohištva vodilnih svetovnih izvoznikov giblje okoli 1% z izjemo Italije 2,8%, Danske 2,6%, medtem ko znaša jugoslovanski delež 3,6% in slovenski celo 6,7%.

Relativno pomemben delež izvoza pohištva v celotnem jugoslovanskem uvozu nas prav tako opozarja, da kljub izvozno usmerjeni ekonomski politiki ni moč pričakovati izrazitega povečanja izvoza pohištvene industrije, kar še posebej velja za Slovenijo. Na to dejstvo nas opozarjajo tudi podatki o izvozu pohištva na prebivalca. Po tem merilu je namreč Slovenija tretji največji izvoznik na svetu.

IZVOZ POHIŠTVA NA PREBIVALCA V LETU 1980:

1. Danska 85,4, 2. Belgija 73,5, 4. Italija 38,1, 5. Finska 36,4, 6. ZR Nemčija 33,3, 7. Avstrija 22,0, 8. Švica 21,3, 9. Norveška 20,1, 10. Jugoslavija 14,7, SLOVENIJA 64,7.

Izvozni program DO
Hoja (TOZD Podpeč)

V SPOMIN

IVANKA LENIČ

Ohranili bomo trajen spomin na Ivanko, saj je s poštenim odnosom do človeka, do dela in tovarne ustvarila lik tiste delavke, ki krasi našo sredino.

Dne 18. 4. 1983 smo se delavci Galanterije poslovili od dolgoletne sodelavke Ivanke Lenič. Nenadna smrt ji je preprečila doživljanje nove pomladi, vsakodnevnih srečanj z družino, sodelavci in delom v tovarni.

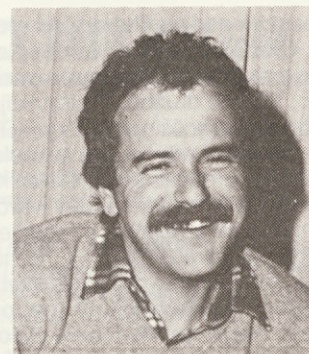
Nikoli več ne bo prišla v našo sredino, smrt kot neizprosni del življenja jo je ločila od bližnjih in prijateljev.

Vsa leta skupnega dela so v nas zapustila mnogo spominov. Hodila je po poti skrbne matere in prijetne sodelavke. Njen življenjski vsakdan ni bil lahek. Skrb za številno družino in naporno delo v tovarni, so bile težke naloge, katere so jo znatno obrmenjevale. To kljub vsem naporom in preprekam v življenju je vedno izkazovala vedrino in veselje do okolja, ki jo je obdajalo. Našla je razumevanje do premagovanja težav, katere so se pojavljale pred nami, na iskreno besedo in nasvet v svojem delovnem okolju.

MARKO POTOČNIK

V našo sredino se ne bo nikoli več vrnil dober sodelavec in tovariš dipl. ing. Marko Potočnik. Zahrbna bolezen je nenadoma v 29. letu prekinila njegovo življenjsko pot in ga za vedno ločila od njegove družine in prijateljev.

Teh ni bilo malo, saj je bil Marko dobrodošel v vsaki sredini. S svojo vedrino, optimizmom in voljo do življenja je navduševal svojo okolico. Dosleden pri delu, zagnan pri športu in prijeten v družbi so bile odlike, ki so ga plemenitile. Rad je potoval in spoznaval kraje in življenje tudi po drugih državah in tako ga je pot zanesla tudi v Ameriko, kjer pa se je žal njegova življenjska pot končala. Z lastnostmi, ki jih je imel, mu ni bilo težko tudi tam

najti prijateljev, vendar mu je srce hrepenelo po domačih krajih in prijateljih. Ni nam bilo lahko prebrati njegove prošnje za ponovni sprejem na delo v naši DO, saj smo jo sprejeli na dan njegovega pogreba.

Marko nam bo vedno ostal v najlepšem spominu.

Z.M.

Večnamenska vrtna lopa primerna za vrtičkarje. (Prispevek TOZD Tesarstvo za akcijo »NAZAJ K NARAVI!«)

● FUTUROLOŠKA RAZMIŠLJANJA

NOVE TEHNOLOGIJE

Da bi se ognili krizi, ki jo utegne povzročiti uvajanje novih tehnologij, bi morali poiskati takšne tehnološke in socialne inovacije, ki bi ob bistveno manjši porabi surovin in energije omogočile zadovoljitev vseh osnovnih življenjskih potreb ljudi. Najprej pa bi seveda morali spremeniti odnos tistih razvitih družb, katerih ekonomije snujejo svoj razvoj na uničenju dobrin.

Ne gre za meje rasti, ampak zato, da bi se čim bolj zmanjšali proizvodni stroški, da bi čim bolj varčevali z viri in da bi s čim manjšim vhomom dosegli čim večji izhod. Glede na te cilje bi se morali najprej posloviati od proizvodnih tehnologij po načelu, da je nekaj dobro, več bolje in največ najboljšo. Upoštevati bi morali posledice, ki jih lahko ima nevarčna tehnologija na prihodnje generacije in dokončno zavreči načela sedanje zapravljalne družbe, ki temelji na geslu: »napravi manj z več«. Poraba v zapravljalni družbi je predvsem uničenje: vsaj polovico tega, kar se proizvaja, je treba uničiti, če hočemo, da bo polna zaposlenost. Vojna je pravzaprav najvišja oblika tovrstne zapravljalne družbe, hladna vojna pa njen dokaj »ustrezen« nadomestek.

Namesto k zapravljalni družbi moramo težiti k varčni. Glede na različne okoliščine lahko oblikujemo vsaj tri različne vrste varčnih družb:

Prvič: Varčno družbo v kateri velja načelo: »naredi več z enako količino sredstev«. Takšna varčna družba zahteva zelo veliko tehnoloških inovacij med katerimi je nova mikroelektronika prav gotovo zelo pomemben in instrument varčevanja. V tej družbi naj bi se uveljavile strategije: a) omejiti bi bilo treba tisto proizvodnjo, ki ne nudi veliko potrošniku, ogroža pa okolje, b) posvetiti bi bilo treba večjo skrb popravilu oblek, obutve, pohištva, hišne opreme in drugih trajnih dobrin, c) podaljšati bi bilo treba uporabno dobo trajnih potrošnih dobrin, d) zboljšati bi bilo treba toplotno izolacijo hiš, e) zmanjšati porabo materialov pri pakiranju, f) omejiti odmetavanje hrane, g) pospeševati bi bilo treba spojojanje avtomobilov in drugih trajnih dobrin, h)

vesti bi bilo treba fleksibilni delovni čas in zagotoviti boljšo izrabo delovnega časa, i) spremeniti bi morali izračun proizvodnih stroškov in vanje vključiti tudi ekološke stroške, j) uskladiti bi morali partnerstvo med tržno ekonomijo in državnim planiranjem. Vsak zase sta izredno močan vir zapravljanja, saj skuša tržna ekonomija zmanjšati notranje podjetniške stroške na račun zunanjih, državni plan pa skuša zmanjšati zunanje na račun notranjih. Tržna ekonomija ustvarja umazane reke, kisel dež, prometno zagato in brezposelnost, državni sektor pa povečuje splošno in skupno rabo.

Drugič: V zahtevnejši obliki varčne družbe velja načelo: naredi enako z manjšimi sredstvi. To načelo velja zlasti za razvite družbe, ki naj bi ustavile industrijsko rast. V teh družbah naj bi se uveljavilo načelo ZANG (Zero Artificial Needs Growth) To načelo bi lahko uresničevali z ukrepi: a) nadaljnjo rast umetnih potreb bi morali omejiti z odpravo reklame ali pa z enakovredno protireklamo, b) prek nacionalnega referendumu bi bilo treba določiti potrošniške maksimume: maksimalne plače, hiše, avtomobile, jahte in podobno.

Tretjič: Še zahtevnejša je varčna družba, ki temelji na načelu: »napravi manj z manj sredstvi« in posveti svojo aktivnost nečemu drugemu. To naj bi bila družba premišljene preprostosti. V tej družbi ne bi šlo samo za uveljavljanje načela ZANG, ampak tudi: a) za omejevanje vseh tistih manj nujnih dobrin, katerih proizvodnja ogroža okolje, b) v njej bi bila potrebna tudi vrednotna preusmeritev populacije od akvizitivne kulture k duhovni.

Veljko Rus

● PREGOVOR

Lahko živi, kdor malo potrebuje!

Odgovor:

Torej bomo v naslednjih nekaj letih lažje živel!

MISLI ...

Kadar hočemo koga koristno pokarati in mu pokazati, da se moti, moramo biti pozorni, s katere strani gleda na tisto stvar, saj je od tam navadno res taka, in to mu tudi priznajmo. Vendar mu jo odkrijmo tudi s tiste strani, s katere je napačna. Tako bo zadovoljen, saj bo videl, da se ni motil, le vseh vidikov ni opazil. Človek namreč ne zameri, da ni vsega videl, ni mu pa všeč, da se je motil.

Kadar kdo neponarejeno pripoveduje o kaki strasti ali o kakem dejanju, odkrivamo tudi v sebi resničnost tega, kar poslušamo, čeprav dotlej nismo vedeli zanj. To človeka nagne, da vzljubi tistega, ki mu jo je odkril; kajti ni nam razkril svoje vrednote, temveč našo.

Zgovornost je spretnost, da znamo stvari povedati takole:

1. *Da tisti, katerim govorimo, lahko z zadovoljstvom poslušajo in brez truda razumejo;*

2. *Da v njih samih zbudimo zanimanje za stvar in jih potem samolubje pripravi do tega, da o njej razmišljajo.*

Zadnje, kar človek dožene, ko piše kako delo, je to, da odkrije s čim bi ga bil moral začeti.

hoja

glasilo delovne organizacije »hoja« Ljubljana

»HOJA«, glasilo kolektiva HOJA — predelava lesa, Ljubljana, Langusova 8 — Odgovorni urednik: Ciril Mrak — Uredniški odbor: Peter Hafner, Slavko Zgonc, Ciril Mrak, Albin Metez, Bojan Černajevič, Anton Gabrovšek, Silvo Zupan — Stavljeneje teksta: Ljubljanski dnevnik, IBM — Tisk: »Partner«, Grosuplje